

AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI ÉS MÓDSZERTANI KÖZPONT 1985. ÉVI MUNKÁJA

Az 1985. év során teljesített feladatok közül itt a bevezetőben érdemel említést a Könyvtártudományi Szakkönyvtár-dolgozóinak és a könyvtár híveinek lelkes munkája: az új helyre való költözés előkészítése, a könyvtár széppé, otthonossá, jól áttekinthetővé tétele a Budavári Palota 8. szintjén. A költözés miatt az alapszolgáltatásokat nem szüneteltettük, dokumentációs kiadványainkat elkészítettük.

Fejlesztési feladataink közül az audiovizuális technika eszközeinek meghonosítását, az av–dokumentumok beszerzésének, kezelésének és hasznosításának metodikai irányítását, valamint a hetedik ötéves terv előkészítésével kapcsolatos munkálkodásainkat említtem.

Talán nem tetszik dicsekvésnek, ha jónak minősítem képzési, továbbképzési vállalkozásainkat és a hozzájuk kapcsolódó tankönyveket, az oktatási segédleteket létrehozó módszertani és szerkesztői tevékenységünket.

Látványosságban és tartalomban is fejlődött a központi propaganda tevékenység. Vállalkozásaink közül itt a nemzetközi plakátkiállítást említem, amely a Kulturális Fórum oldalági rendezvényének számított és szép sikert aratott.

Tevékenységünk részleteit a maguk helyén, az osztályok feladatai között találja az olvasó, ahol a szövegkörnyezet pontosabb megvilágításban tartja őket.

Hálózatfejlesztési, koordinációs és szakfelületei feladatok

Hálózatfejlesztési és koordinációs feladatok

Helyzetfelmérő tanulmányt készítettünk és javaslatot tettünk a különféle közgyűtemények (könyvtár, múzeum, levéltár) kapcsolatáról, együttműködésük lehetőségeiről, melyet az OKT elnöksége megvitatott és továbbfejlesztésre elfogadott.

A rendelkezésre álló statisztikai adatok és kiegészítő tájékozódás alapján értékelést készítettünk a főiskolai könyvtárak helyzetéről a fejlesztésre vonatkozó cselekvési program kialakítása érdekében.

Fölmértük az érintett nagykönyvtárakban a Tudománypolitikai Bizottság támogatásának felhasználására vonatkozó adatokat és tapasztalatokat, tanulmányoztuk a bevezetett szolgáltatás(ok) működését, és konzultáltunk a tervekről. Erről összefoglaló jelentést készítettünk.

A könyvtári tárgy jogszabályok áttekintésére az OKT megbízása alapján került sor. Elkészült az áttekintés a tanácsi könyvtárakat érintő fontosabb jogszabályokról.

A vállalati információellátás modellgyűjteményét megvitattuk az ágazati hálózati közpntok képviselőivel és az OKT elnökségével. Azóta kiadvány fomájában megjelent.

A megyék pedagógiai információellátásáról írt összefoglaló jelentést a megyei könyvtárak olvasószolgálati osztályvezetőivel és a pedagógiai intézetek könyvtárvezetőivel, valamint az OPIR-konceptió kidolgozóival megvitattuk. A munka során körvonalazódtak a két érdekelt könyvtártípus kívánatos együttműködésének kulcspontjai.

Szerveztük a *Gyűjtőköri kódex* összeállítási és szerkesztési munkálatait; a kézirat nyomdai előkészítés alatt van.

Tapasztalatok a VII. ötéves terv előkészítéséről címmel összegezést készítettünk a különféle könyvtári hálózatok középtávú fejlesztési elgondolásairól.

A SZOT felkérésére javaslati anyagot készítettünk a szakszervezeti könyvtári hálózat fejlesztési programjához a VII. ötéves tervidőszakra.

Szakfelügyeleti feladatok

Az MM felügyeleti terve és a Könyvtári osztály által adott útmutatás szerint előkészítettük és lebonyolítottuk a Győr-Sopron megye és Borsod-Abaúj-Zemplén megye könyvtárainak vizsgálatát. A vizsgálat eredményeit összesítettük.

A szakfelügyeleti tevékenység tartalmi kérdéseiről szóló útmutató kézírata elkészült, 1986-ban megjelenik.

A MM Múzeumi Osztályának megbízásából elvégeztük a Természettudományi Múzeum könyvtárának felülvizsgálatát, és erről jelentést készítettünk.

Szakfelügyeleti vizsgálatot végeztünk a Janus Pannonius Tudományegyetem könyvtári hálózatában és a Pollack Mihály Műszaki Főiskola könyvtárában.

Egyéb feladatok

Megszerveztük a gyermekkönyvtárosok hagyományos regionális tapasztalatcseréit és továbbképzésüket.

Elkészítettük és nyomdába adtuk az *Alapvető könyvek jegyzéke óvodák számára c. művet*.

Az elmúlt évtized jelentős gyermekkönyvtári kiadványainak kritikai válogatása elkészült, az értékes művek újra kiadásának megszervezése folyamatban van.

Megszerveztük egy módszertani útmutató elkészítését a könyvtárhasználat és szakirodalomkutatás egyetemi és főiskolai oktatásához.

Összeállítottuk az egyetemi és főiskolai könyvtárak címjegyzékét.

A közművelődési könyvtári statisztikai adatok számítógépes feldolgozásának bevezetésével két statisztikai gyorstájékoztató kiadványunk szerkesztése és megjelentetése a Tudományszervezési és Informatikai Intézet tevékenységének függvénye lett. Az 1985. évben emiatt a két kiadvány nem jelent meg. A sorozat teljessége kedvéért 1986-ban megjelentetjük.

Országos statisztikai értekezletet szerveztünk a tanácsi, illetve a szakszervezeti közművelődési könyvtárak munkatársai számára az előző évi adatszolgáltatás tapasztalatairól, valamint a következő évi adatszolgáltatás előkészítéséről.

A Közművelődési Alap támogatásával megszerveztük 32 könyvtár hangoskönyvvel való ellátását.

Szakirodalmi szemle készült a felsőoktatási könyvtárak fejlesztésének időszerű kérdéseiről.

Rendszeres kapcsolatot tartottunk fenn a Büntetésvégrehajtási Országos Parancsnokság Nevelési Osztályával; továbbfejlesztettük – koordinációs szerepkörünknel fogva – a börtönkönyvtárak és a tanácsi közművelődési könyvtárak kapcsolatát. Részt vettünk és előadást tartottunk a büntetésvégrehajtási intézetek könyvtári nevelőisztjeinek továbbképzésén.

Az audiovizuális dokumentumok beépítése a közművelődési könyvtári rendszerbe c. fejlesztési tanulmány elkészült.

A könyvtárak audiovizuális szolgáltatásainak fejlesztése érdekében elkészítettük a *Film és videodokumentumok a könyvtárban c.* módszertani útmutatót. Felvettük a kapcsolatot a kiadókkal, gyártókkal, forgalmazókkal. Konferenciát szerveztünk a megyei, városi könyvtárak módszertanos munkatársai részére a könyvtári video-szolgáltatásokról, valamint a zenei könyvtárosi munka időszerű kérdéseiről.

A megyei és a városi könyvtáraktól begyűjtöttük a *Közművelődési filmek jegyzéke 1984. c* filmográfia alapján azoknak a mozi- és rövidfilmeknek a címeit, melyek átírását VSH kazettákra javasolják.

Módszertani, kutatási és továbbképzési feladatok

A gyűjtemények feltárása

Elkészült *A bibliográfiai leírás besorolási adatai. Címek* című szabvány végleges változata, amely a könyvek, időszaki kiadványok és zeneművek besorolási adatainak egységesítését foglalja magában. A kézirat nyomdában van.

Példatárat készítettünk a kották és hanglemezek katalogizálásához.

Elindítottuk *A leíró katalogizálás elmélete és gyakorlata* című kézikönyv megírását. Két fejezet elkészült: *Az ISBD szabályok kialakulása és a leírás általános szabályai* és *A leíró katalógus bibliográfiai tételeinek szerkesztése* című.

Az ISBD Review Group tagjaként részt vettünk az ISBD dokumentumok ötéves időszakra terjedő felülvizsgálatában. Az év során a régi könyvek – ISBD/A – átdolgozása volt folyamatban.

Országosan támogattuk a leíró katalógusok továbbépítését (MTA, KSH, BME stb.). Szolnokon a megyei könyvtárban részt vettünk a katalógus testületi neveinek átszerkesztésében.

Részt vettünk a könyvtári szabványosításban. A leírásban használható rövidítési szabványhoz összeállítottuk a zeneműveknél használható rövidítéseket.

Kidolgoztuk a *Könyvtári raktározási táblázatok* új kiadásának alapelveit. A témáról konferenciát tartottunk.

Felmértük és jelentést készítettünk a főiskolai könyvtárak tárgyi katalógusainak helyzetéről; a kérdésről konferenciát rendeztünk az érdekelt könyvtárak részére.

Az osztályozás és információkeresés témakörben két tanulmány megírására adtunk megbízást külső szakértőknek.

Elkészült Salton G. *Introduction to modern information retrieval* c. művének magyar fordítása.

Könyvtári munkafolyamatok szervezése

Elkészítettük a Könyvtárellátó új nyomtatványkatalógusát és az új közművelődési könyvtári munkanaplókat.

A *könyvtári bizonylat* c. szabványt a Magyar Szabványügyi Hivatal felkérésére elkészítettük. Jelenleg nyomdában van.

Elkészült és kiadás előtt áll a *Könyvtár és marketing* c. szakirodalmi szemle.

Gazdálkodási útmutató készült a B és C típusú közművelődési könyvtárak számára, a kézirat nyomdában van.

Elkészült a kiskönyvtárak szervezéséről szóló könyv vázlata, az anyaggyűjtés részben megtörtént. A mű megírása áthúzódik 1986-ra.

Az állományellenőrzések tapasztalataiból esettanulmányok készültek, közzétételük folyamatban van.

Elkészült és nyomdában van az állományvédelmi útmutató.

Elkészült a könyvtárrekonstrukció feladatterve.

A könyvtár, a könyvtáros és társadalmi környezete

Befejeződött a könyvtáros pálya szociológiai vizsgálati anyagának számítógépes feldolgozása, kiegészítő interjúk készültek, elkészült az angol nyelvterület szakirodalmi szemléje.

A *Könyvtár és társadalmi környezete* című tanulmánygyűjtemény 3. kötetéből három esettanulmány készült el, a tanulmányok kötetté szerkesztése áthúzódik 1986. első negyedére.

A *Kulturális szocializáció az aprófalvas településeken* c. kutatás adatgyűjtése befejeződött, egy előzetes tanulmány elkészült *A könyvtár és társadalmi környezete* 3. kötete számára, a kutatás lezárása az 1986. évben várható.

A Teplice és Vác, valamint egy lengyel középváros könyvtárainak összehasonlító vizsgálata a cseh partner visszalépése és a lengyel partner érdektelensége miatt meghiúsult. Az összehasonlításhoz szükséges, a váci városi könyvtár életére és működésére vonatkozó vizsgálatokat elvégeztük, az adatokat összegyűjtöttük.

Tanulmányoztuk a váci városi könyvtárnak az iskolai könyvtárakkal való együttműködését. A vizsgálat zárótanulmánya elkészült, a *Könyvtár és társadalmi környezete* c. sz. rovat 3. kötetében lát napvilágot.

Az előző évi kutatások eredményeinek összegzéseként elkészült a könyvtárosok kapcsolatkultúráját vizsgáló olvasószolgálati esettanulmányokat elemző munka, amelyet a Könyvtáros hasábjain tártunk a nyilvánosság elé.

Tanulmányt készítettünk *A könyvtárhasználati szokások változási tendenciái közművelődési könyvtárakban és az ebből levonható könyvtárpolitikai következtetések* címmel; a KMK szakmai vitája után az OKT elnökségi és plenáris ülésein előterjesztésként szerepelt.

Nemzetközi szemle keretében összegeztük az olvasásszociológiai és olvasáslélektani ismeretek oktatását a külföldi felsőfokú könyvtárosképzésben.

Az olvasási szokások és az olvasás folyamata

Elkészült *A felnőtt népesség olvasási és olvasmánybeszerzési szokásai* c. kutatási jelentés, melyet a közművelődési kutatási főirányt gondozó Művelődéskutató Intézet elfogadott.

Az *Olvasói értékrend* vizsgálatából év végéig a kérdőíves adatfelvétel történt meg (1000 fős minta, 100 település). Az adatok feldolgozása áthúzódik 1986-ra.

A 15–18 évesek olvasási kultúrája című kutatás adatainak gépi feldolgozása befejeződött, elkészítése áthúzódik 1986-ra.

A *Biblioterápiai olvasókönyv* elkészítése áthúzódik 1986-ra.

A jugoszláviai Vajdaságban tárgyalásokat folytattunk a Hungarológiai Intézet munkatársaival egy, a magyarok körében végzendő olvasásszociológiai vizsgálat lehetőségéről. Kisebb, lokális felmérést végeztünk a határon túli magyarság olvasáskultúrája témakörében.

Továbbképző tanfolyamok

Befejeztük a *Könyvtár társadalmi kapcsolatai* című féléves tanfolyamot, a megyei könyvtárak társadalomtudományi szakreferensei részére szervezett egyéves továbbképzésünket; a nagyobb könyvtárak kötetésében dolgozó munkatársak részére szervezett könyvkötészeti tanfolyamot.

A szakszervezeti könyvtárvezetők részére tervezett 2 hetes intenzív továbbképzés elmaradt. A tanfolyami programot februárban elkészítettük, elküldtük a SZOT illetékeleinek. Kezdeményezésünket megismételjük 1986-ban.

Vezetői-módszertanos 2x1 hetes intenzív továbbképző tanfolyamot szerveztünk a tanácsi könyvtárak fiatal vezető munkatársai részére olvasótábori keretben.

Féléves tanfolyamot szerveztünk *Hátrányos helyzetű olvasók könyvtári ellátása* címmel.

A megyei könyvtárak műszaki, mezőgazdasági és természettudományi szakreferensei részére szervezett továbbképző tanfolyam négy konferenciáját megtartottuk.

A bibliográfia-szerkesztői tanfolyam befejeződött.

A *Katalógusszerkesztés az új szabványok alapján* című hatnapos továbbképző tanfolyamot (különféle könyvtártípusok katalógusszerkesztői és a tárgy oktatói számára) 4 al-

kalommal ismételtük meg. A zenei könyvtárak katalógusszerkesztési tanfolyamát megtartottuk.

Egyhetes tanfolyamot szerveztünk a székesfehérvári megyei könyvtárral közösen a megyei könyvtárak vezetői számára a Commodore 64 könyvtári alkalmazásáról.

Községi könyvtárosok részére egyhetes olvasótábort szerveztünk.

A képzéssel kapcsolatos egyéb feladatok

Országosan gondoztuk a könyvtárkezelői tanfolyamokat, gondoskodtunk az írásbeli vizsgafeladatok felfrissítéséről.

A könyvtárkezelői tankönyv kiegészítéséül továbbképzési vezérfonalként *A községi könyvtár vezetése* és a *Gyermekkönyvtári munka* c. füzetek elkészültek. Az előkészítés stádiumában van az iskolai könyvtárak kezelésére vonatkozó ismereteket összegző, valamint az olvasószolgálatban dolgozó könyvtárkezelők tudnivalóit tartalmazó füzet.

A gimnáziumi fakultatív könyvtárkezelői oktatást figyelemmel kísértük, a tanárok részére az OPI-val közösen konferenciát szerveztünk, javaslatot tettünk tankönyv kiadására.

A tanítóképző főiskolák könyvtári szakkollégiumi tanárai kétnapos konferenciáján a program tervezésében és előkészítésében részt vettünk.

Felmértük az egyes könyvtárhálózatok továbbképzési igényeit és lehetőségeit. A vizsgálat eredményét a Könyvtárosban fogjuk publikálni.

A főiskolai könyvtárosképzés tankönyveinek előkészítése terén a következők történtek: nyomdakészen átadtuk a Tankönyvkiadónak a *Bibliográfiai leírás, katalógusszerkesztés* c. jegyzetet; közreműködésünkkel elkészült a *Könyvtár és társadalom, az Osztályozás* és a *Tájékoztató* c. jegyzetek egy-egy fejezete, megbízást adtunk az *Informatikai alapok* c. jegyzet előkészítésére.

Az OKT részére tervezetet dolgoztunk ki a könyvtárosi ismereteket magában foglaló kézikönyv-sorozatáról.

Gyűjteményfejlesztési és bibliográfiai tanácsadó feladatok

Elkészítettük az *Új Könyvek* 1984. évi anyagának szakrendbe sorolt kumulációját, valamint betűrendes mutatóját. A kiadvány négy kötetben jelent meg.

A negyedéves szakrendi, illetve betűrendes mutatók közül három negyedév számait nyomdába adtuk, a negyedik kötet szerkesztése is befejeződött.

A könyvtárak állománygyarapítási tanácsadójának, az *Új Könyveknek* 32 száma jelent meg 2793 tétellel. A munka meggyorsítása érdekében további 3 számot adtunk nyomdába 1986-os megjelöléssel.

Az év folyamán az ÚK hagyományos szerkezete ismét változott, igazodván a KÖNYVÉRT számítógépes programjának segítségével. A tételek számozása 1985-től nem folyamatos, hanem számonként újra kezdődő, így a recenzált könyvek azonosítója azt is jelzi, hogy az ÚK melyik számában milyen sorszámmal szerepel.

Az Új Könyvek tárgyszókatalógusának rendezését ebben az évben megkezdjük. A tárgyszó nélküli cédulák tárgyszóval való ellátását folyamatosan végeztük.

A *Könyvtári kis tükör* sorozatból befejeződött és nyomdába került a *Művészetek, sport II.* c. kötet: a sorozat további kötetei – az időközben született megállapodás értelmében – fel fogják ölelni az 1985. év anyagát is, ezért meg kellett várni az 1985-ös UK sorozat megjelenését. A kéziratok leadására csak 1986-ban kerül sor. Ezek: *Társadalomtudományok II.*, *Irodalomtudomány, nyelvészet II.*, *Gyermek-és ifjúsági irodalom III.*, *Magyar szépirodalom II.*

Ismét halasztást szenvedett a *Helyismereti munka kézikönyve* c. kiadvány. Befejezésére, nyomdába adására 1986-ban kerül sor.

Elvégeztük a *Magyar könyvtárak bibliográfiai tervi 1986.* c. kiadvány előmunkálatait.

Részt vettünk a *Művészet* c. folyóirat készülő repertóriumának munkálataiban. Folyamatosan végeztük a *Prominens szerzők* c. munka anyaggyűjtését, rendszerezését.

Az MKE Bibliográfiai Bizottságával közösen konferenciát szerveztünk a megyei könyvtárakban dolgozó helyismereti munkával foglalkozók számára az aktuális kérdésekről (tárgyszavazás, tárgyszójegyzékek, gépesítés). A konferenciáról szóló beszámoló és a tanácskozás ajánlásai a Könyvtárosban jelennek meg.

Rendszeresen részt vettünk helyismereti és állományalakítási konzultációkon. Megkeresésre több alkalommal szakmai tanácsot adtunk ajánló bibliográfia készítéséhez. Ugyancsak tanácsadással támogattuk a gimnáziumi tankönyvekhez készülő ajánlott irodalom jegyzékének összeállítót.

Módszertani konzulensként közreműködtünk a *Vizsgálódások az Arany János Általános Iskola és Gimnázium könyvtárában* c. esettanulmány elkészítésében.

Folyamatosan tartottuk a kapcsolatot a Könyvtárellátóval, részt vettünk a Könyvtári Könyvminősítő Bizottság munkájában.

Szervezési és propaganda feladatok

Kapcsolatszervezési és propagandamunkában elsősorban korábbi kezdeményezésink hatékonyságát növeltük.

Elkészítettük a könyv- és könyvtárpropaganda távlati fejlesztési programját.

Az Országos Könyvtári Propagandabizottság két alkalommal tanácskozott aktuális kérdésekről. A bizottság munkája is elősegítette azt, hogy a Könyvértékesítő Vállalat könyvtárpropagandát segítő központi (kiadói stb.) tevékenysége megélénkült. (Mindemellett több, módszertani kérdéseket érintő megyei tanácskozást kezdeményeztünk, azokon közreműködtünk.)

A Hazafias Népfront olvasáspolitikai munkacsoportja számára javaslatot dolgoztunk ki az ünnepi könyvhét során megvalósítandó szervezettebb könyvtárpropagandára. Ennek eredményeként az idei könyvhéten számos új lehetőséget kihasználva sikerült a könyvtári szolgáltatásokra felhívni a közvélemény figyelmét.

Tevékenyen részt vettünk a HNF Olvasó népért munkabizottsága, Olvasótábori munkacsoportja munkájában. *Közművelődési könyvtárak – közművelődési egyesületek* címmel országos tanácskozást rendeztünk.

A közérdekű tanácsi dokumentumok közművelődési könyvtárakban való elhelyezésére ajánlást dolgoztunk ki a Minisztertanács Tanácsi Hivatala részére.

Felmértük a pályájakat elhagyó közművelődési könyvtárosok számát, indítékait.

A közművelődési könyvtárak kiadói tervei alapján felmértük az országos terjesztésre méltó kiadványok körét, kiadásukhoz szükséges központi támogatás lehetőségeit.

Közhasznú kisbibliográfiák címmel kidolgoztuk egy kiadványsorozat tervét, elkezdtük a kiadványokat előkészítő munkálatokat. Folyamatosan értékeltük és elemeztük a könyvtárpropagandával összefüggő eseményeket és kiadványokat, erről szemlét jelentettünk meg az *Eseménynaptárban*.

Értékeltek a *Kell a jó könyv* olvasópályázat valamint a Műszaki és Közgazdasági Könyvnapok során kiírt pályázat eredményeit.

Az Európai Kulturális Fórum időszakában nemzetközi könyvtári plakátkiállítást szerveztünk. (Kezdeményeztük a miskolci Városi Könyvtár plakátjainak önálló kiállításon történő bemutatását.) A Fórum résztvevői számára központilag kiadott tájékoztatóban a könyvtárügyet ismertető tanulmányt jelentettük meg. Részt vettünk az IFLA által Chicagóban szervezett nemzetközi plakátversenyen.

Eredményesen alakultak kapcsolataink a tömegkommunikációs szervekkel. Az elmúlt évekhez képest jelentősen nőtt a könyvtári vonatkozású sajtócikkek, rádió- és tv-műsorok száma. Jól szolgálta ezt az OKT-val és az MKE-vel közösen szervezett sajtópályázat, amit 1986-ra ismét meghirdettünk. A *Könyvtári Hírlevél* 3. számát, a tanácsi vezetőket tájékoztató *Könyvtár és Művelődés* 2. számát jelentettük meg. Feldolgoztuk és elemeztük a napilapokban 1984 utolsó negyedében megjelent könyvtári vonatkozású közlemények.

Összeállítottuk a szakszervezeti valamint tanácsi könyvtárak címjegyzékét. Elkészült a *Tudja-e, hogy kérheti?* című sorozat újabb kézírata az országos szakkönyvtárak központi szolgáltatásairól. A könyvhétre a nemzeti dokumentumtermés alapkönyvtáiról kalauzt jelentettük meg, összeállítottuk a *Tudja-e, hogy kérheti?* című, a közművelődési könyvtárakat ismertető tájékoztatót.

Gondoztuk *Az általános művelődési központ szervezeti és tartalmi kérdései* című sorozatban megjelenő újabb kiadványokat.

Gyermekkönyvtár-népszerűsítő kisfilmet készítettünk a Pannónia Filmstúdióban, a film videofelvételét elküldtük minden megyei könyvtárnak. *Látogatás a könyvtárban* címmel alsótagozatos tanulók számára könyvtárbemutató diafilm gyártását készítettük elő.

Tanulmányt készítettünk a *Szocialista országok városi és községi könyvtárai* c. kiadvány számára. Összeállítottuk a SAUR kiadónál megjelenő *World Guide to Libraries* című kézikönyv teljes magyar vonatkozású anyagát. Előkészítettük Kiss Jenő *Magyar könyvtárak* című könyvének átdolgozott kiadását.

Kezdeményeztük és módszertani tanácsokkal segítettük a különböző könyvtárhálózatok valamint a KÖNYVÉRT propagandakiadványainak megjelentetését.

A kiadványelőkészítői, kiadói munka folyamatos volt. Ennek ellenére több 1985-re tervezett mű megjelenése áthúzódik 1986-ra. Lehetőségeinket korlátozták, hogy jelentősen emelkedtek a nyomdai árak; központi támogatással sikerült megjelentetni legnagyobb vállalkozásunkat *A magyar könyvek könyve* című bibliográfiát. A periodikumok mellett 22 önálló mű jelent meg. Ebben az évben is néhány kiadványt egyéb intézményekkel közösen, azok nyomdai kapacitását felhasználva adtunk ki. (Pl. a *Kóshalmi Béla bibliográfiát*, az *Irodalmi hanglemezek Magyarországon* című diszkográfia 2. kötetét – a FSZEK-kel közösen.) Néhány esetben egyéb közhasznú kiadvány megjelentetéséhez szereztünk központi támogatást. (Plakátkiállítás katalógusa – Miskolc, a Szolnok megyei könyvtár pályázatára beérkezett munkák kiadása – Szolnok stb.) Több kiadványt terven felül jelentettünk meg (Bíró Ferenc: *Film- és videodokumentumok a könyvtárakban*, Pintye Ferenc: *Az általános művelődési központok funkcióinak meghatározásához* stb.).

A Könyvtártudományi Szakkönyvtár feladatai

A szakkönyvtári szolgálat feladatai

A Könyvtártudományi Szakkönyvtár költöztetése a budavári palotába. A szakkönyvtár törzsszállományát 1984. decemberében, a másik részt 1985. februárjában költöztettük. A költözés 2. részének kezdetéig – mivel vizsgaidőszakra esett – fogadtuk az olvasókat a Múzeum utcában hagyott olvasótermi anyag használatára, és katalógus alapján kérésre, a várból naponta lehozattuk a kívánt anyagot. A vári olvasóterem számára nyitáig átszaktuk és átjelzeteltük az olvasóterembe kerülő könyveket (kb. 5500 kötet) ezekről cédulanyilvántartás készült. Átválogattuk a teljes folyóiratállományt annak eldöntésére, hogy mi kerüljön szabadpolcra, ha igen, akkor a teljes, az utolsó 10, ill. 5, vagy csak a folyó évfolyam. A végleges döntésről cédulanyilvántartás készült.

Elkészítettük az olvasótermi feliratokat, eligazító táblákat, használati útmutató röplapokat, az új szolgáltatási rendhez szükséges nyomtatványokat, az új katalógusszekrények feliratait és fiókszámozását.

Berendeztük az olvasótermet. A zárt raktárak anyagát a költözés után helyreraktuk, a raktári sorrendet ellenőriztük, a polcok jelzeteit és a raktári alaprajzot elkészítettük.

751 könyvvel, 11 db audiovizuális dokumentummal, 403 folyóirat évfolyammal, 47 db szakdolgozattal, 329 db fényképpel, és a 1040 db egyéb dokumentummal gyarapodott a könyvtár állománya. A nemzetközi kiadványcserénket folyamatosan bonyolítottuk, a levelezést naprakészen tartottuk, két cserejegyzéket jelentettünk meg és folyamatosan vezettük az ezzel kapcsolatos nyilvántartásokat. Összesen 359 db kiadványt kaptunk (szocialista országból 136-ot, nem szocialistából 223-at.) Küldtünk 500 dokumentumot és periodikumot; szocialista országokba 193-at, egyéb országokba 307 db-ot. 19 új cserepartnert szereztünk, 8-an lemondták a cserekapcsolatot. Az állományból 66 db könyvet, 9 folyóirat évfolyamot töröltünk.

A feldolgozó munka a beérkező állomány tekintetében naprakész. A nairobi és a chicagói IFLA konferenciáról hiányosan érkeztek be a dolgozatok ezért ezek még nincsenek feldolgozva. Lemaradás van a mikrofilmek rekatalógizálásában.

A katalógusokba az új beszerzések leírása folyamatosan bekerült. A katalógusépítés az új besorolási szabályok szerint folyik, a folyóiratok rekatalogizálása megkezdődött, eddig kb. 500 folyóiratcímmel készültünk el. A szabadpolcos állomány gondozása, az új beszerzések kitétele, a régiékek bevétele, a nyilvántartások módosítása és a folyóiratok szabadpolcos kezelése naprakész. A tezauruszt folyamatosan fejlesztjük.

364 folyóiratot, illetve könyvet köttettünk.

Olvasóinkat megtanítottuk az új körülmények közötti könyvtárhasználatra. 1985. április 4 –december 13-ig 997 beiratkozott olvasója volt a könyvtárnak, a használók száma 2036, 883-an kölcsönöztek 5366 dokumentumot. (A helyben használt dokumentumokat nem regisztráljuk.) 38 helyre 140 dokumentumot küldtünk könyvtárközi kölcsönzésben. Hat különböző könyvtárosképző intézményből érkező csoportnak tartottunk 2–2 órás használóképző foglalkozást és számtalan külföldi vendégnek és látogató csoportnak mutattuk be a könyvtárat. Külső megrendelőknek hat irodalomkutatót végeztünk. A figyelő szolgálatunk ez évben dögöve működött, újjáalakítására és átszervezésére van szükség.

Dokumentációs feladatok

A külföldi folyóiratokból 1632 cikket dolgoztunk fel részben a *Könyvtári és Dokumentációs Szakirodalom*, részben a cikk-katalógus számára. A KDSZ ez évtől újfajta tipográfiával készül, szebb lett mint volt. Sajnos az átfutási idő nagyon változó, a lap megjelenése sokszor hónapokat késik. Az évi négy számot megszerkesztettük, de a leadási határidők pontos betartása mellett is csak két szám jelent meg. Az 1985. évi kumulált mutatók és az 1979–1983-as időszak kumulált mutatói elkészültek és nyomdába kerültek.

Elkészült a HLISA/VELBI két száma, amelyekben 113 cikkről illetve monográfiáról közöltünk referátumot; elkészültek a mutatók is.

Megjelentettük a *Magyar Könyvtári Szakirodalom Bibliográfiáját*. Ebben az évben 1300 tételt regisztráltunk. Ez kevesebb a megszokottnál, aminek munkaerő-kiesés az oka. Ennek tudhatók be a késések és a MAKSZAB történetében az első összevont szám megjelenése. Elkészült az 1984-es év kumulált betűrendes és tárgymutatója valamint az 1975–1979-es ciklus kumulált betűrendes és tárgymutatója. Az MNB Időszaki Kiadványok Repertóriumával való kapcsolat lehetővé tette, hogy a MAKSZAB az egész magyar időszaki kiadványtermésből válogasson. Már is tetemes mennyiségű közleményt másoltunk le, melyek részben a MAKSZAB-ba, részben a lapkivágat-gyűjteménybe kerültek.

A *Könyvtártudományi és informatikai központi gyarapodási jegyzék* 4 száma elkészült és megjelent.

Szerkesztettük a *Könyvtári Figyelőt*, az évi hat számot határidőre nyomdába adtuk, az éves kumulált rövidítésjegyzékkel és az éves tartalomjegyzékkel együtt. Az év folyamán három szerkesztői bizottsági ülést tartottunk.

Végezetül szólva

Titkársági feladatokat láttunk el az Országos Könyvtárügyi Tanácsban, a megyei, az egyetemi, a főiskolai könyvtárak igazgatói tanácsában, a Társadalomtudományi Információs munkabizottságban, a Könyvtárosképzési és Továbbképzési Állandó Bizottságban, az OKT Osztályozási Szakbizottságban, a Magyar Nemzeti Hangtár előkészítő bizottságban és a Zenei könyvtárosok nemzetközi bizottsága magyar nemzeti csoportjában.

1985-ben a Könyvtártudományi és Módszertani Központba 66 külföldi vendég érkezett a nemzetközi kapcsolataink keretében. A látogatók közül 14-en szocialista országokból, 51-en tőkés országokból, 1 fő fejlődő országból érkezett. Személycseré keretében 4 fő, az MM vendégeként 6 fő, az OSZK vendégeként 3 fő, a KMK-val kapcsolatot tartó külföldi főiskoláról 50 fő, egyéb módon 1 fő látogatott hozzánk. Programot 55 fő részére szerveztünk.

Intézményünkben 19-en vettek részt külföldi tanulmányúton (10-en személycserével, 5-en a Művelődési Minisztérium központi keretéből 4-en ösztöndíjjal). Részt vettünk és előadásokat tartottunk „A könyvtárügy technikája és technológiája 8.sz. munkacsoport” szófiai tanácskozásán, a Zenei Könyvtárosok Nemzetközi Szövetsége (AIBM) berlini kongresszusán, az UNESCO és az IFLA által Salamancában szervezett nemzetközi gyermekkönyvtári szemináriumon. Részt vettünk az IFLA Közművelődési Könyvtári szekciójának római ülésén, valamint a szocialista országok együttműködésével megjelenő Könyvtárépítési kézikönyv szerkesztő bizottságának berlini tanácskozásán. Az NDK Tudományos Könyvtárak Módszertani Központjának felkérésére az intézet gothai továbbképző házában előadást tartottunk Osztályozás és információkeresés Magyarországon címmel. Tevékenyen közreműködtünk a hazai nemzetközi rendezvények – az IFLA könyvtárépítési szeminárium, a Magyar könyvtárosok II. tudományos tanácskozása, a szocialista országok könyvtári folyóirat főszerkesztőinek tanácskozása – előkészítésében, szervezésében. A rendezvényeken, valamint a magyar-francia bibliológiai szemináriumon előadásokat tartottunk. Az IFLA szeminárium során a legújabb hazai könyvtárépületek fényképeiből és tervrajzaiból kiállítást szerveztünk.

Az év folyamán 6 munkatársunk távozott el más munkahelyre (Bereczky László, Kamarás István, Mándy Gábor, Papp István, Urosevics Danilo, Vajda Kornél). Új munkatársaink: Bárdosi Mária, Bíró Ferenc, Dányi Éva, Győri Erzsébet, Kériné Tóth Ildikó, Lőrincz Judit, Mezei Mária, Novák István.

SZENTE Ferenc
Az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtár-
tudományi és Módszertani Központ
igazgatója